

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursurilor declarate de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță și de Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Vasilache împotriva lui Dumitru Bazatin și Asociației Profesionale „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul,

(Dosarul nr. 2ra-1581/22

NR. PIGD 2-14009083-01-2ra-04112022)

Recursurile declarate până la 01 septembrie 2023. Dezacordul cu soluția instanțelor ierarhic inferioare prin prisma prevederilor art.432 alin.(2) lit.a),b),c) alin.(4) din Codul de procedură civilă la caz nu justifică admiterea recursurilor.

Judecătoria Cimișlia, sediul Central, jud. M. Ganganu,
Curtea de Apel Cahul, jud. R. Petrov, S. Pilipenco, N. Bondarenco,

12 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursurile depuse de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță și de Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 09 octombrie 2014, Mihail Vasilache, Rodica Borș, xxxxx și xxxxx, reprezentați de avocatul Dumitru Pîrvan, au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Bazatin, solicitând încasarea în beneficiul lui Mihail Vasilache, a prejudiciului material în mărime de 3 295,30 de euro, a prejudiciului moral, în mărime de 35 000 de lei, în beneficiul Rodicăi Borș, xxxxx și xxxxx a prejudiciului material în mărime de 10 000 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv a cheltuielilor de asistență juridică, în mărime de 5 000 de lei.

2. În susținerea acțiunii, reclamantii au invocat că, la data de 29 iunie 2014, deplasându-se cu mijlocul de transport de model „Volkswagen Polo”, număr de înmatriculare xxxx, din satul Selemet, r-nul Cimișlia spre Satul Nou, în salonul căreia se mai aflau Rodica Borș, împreună cu copiii minori xxxxx și xxxxx, au fost tamponați de mijlocul de transport de model „Nissan Vanette”, număr de înmatriculare xxxx, condus de Dumitru Bazatin. Ultimul se deplasa cu o viteză mare prin sat, pe contrasens, în direcția autovehiculului condus de Mihail Vasilache.

3. Totodată, dorind să evite o tamponare directă, Mihail Vasilache a redus viteza, însă văzând că și mașina cealaltă se îndreaptă în aceeași direcție, a întors brusc volanul la stânga, dar a fost în partea dreaptă de autovehiculul condus de Dumitru Bazatin. În rezultatul impactului, mașina sa a fost mutată pe banda opusă.

4. După producerea accidentului, Dumitru Bazatin a ieșit din mașină și a văzut că, au fost accidentați și traumați mama cu copiii, care se aflau în mașină, fiind în stare de ebrietate, a fugit de la fața locului. Autovehiculul lui Dumitru Bazatin a fost încărcat în trailer de către rudele acestuia.

5. Conform actului de constatare medico-legală nr.229 din 03 iulie 2014, la Mihail Vasilache au fost depistate leziuni corporale sub formă de xxxxx și xxxxx, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui corp dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate și care se califică ca vătămări corporale neînsemnate. Rodicai Borș și copiilor, conform actului de

constatare medico-legal, le-au fost cauzate aceleași leziuni corporale. În rezultatul controlului la Centrul Medical „Excelence”, la Rodica Borș s-au stabilit semne ecografice de xxxxx. Copiii, în urma accidentului, noaptea tresar prin somn și sunt foarte speriați.

6. Raportul de evaluare a pagubei N912/07A la actul de examinare din 22 iulie 2014, denotă că, automobilului de model „Volkswagen Polo” i-a fost cauzată o pagubă în mărime de 3 295,30 de euro.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin încheierea din 10 mai 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul Leova, s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Borș, xxxxx și xxxxx împotriva lui Dumitru Bazatin cu privire la încasarea prejudiciului material și moral în partea pretențiilor reclamanților Rodica Borș, xxxxx și xxxxx cu privire la încasarea prejudiciului material și moral. S-a explicat reclamanților Rodica Borș, xxxxx și xxxxx că sunt în drept să adreseze instanței cu o nouă cerere, conform dispozițiilor generale, iar în cazul în care consideră că este necesar să fie reprezentați de un avocat în cadrul procesului civil, urmează să-l împuternicească în modul prevăzut de lege.

8. Prin hotărârea din 10 mai 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul Leova, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Vasilache și s-a încasat de la Dumitru Bazatin în beneficiul lui Mihail Vasilache prejudiciul material, în sumă de 3 295,30 de euro, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la ziua achitării și prejudiciul moral, în sumă de 5 000 de lei. S-a încasat de la Dumitru Bazatin în beneficiul statului taxa de stat, în mărime de 2 049,49 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE TAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La 30 mai 2018, prin intermediul poștei terestre (Vol.I, f.d.240), Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 10 mai 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul Leova, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, respingerea cererii de chemare în judecată.

10. La 11 iunie 2018, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d.241), Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 10 mai 2018 a Judecătorei Cimișlia, sediul Leova, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin încheierea din 11 septembrie 2018 a Curții de Apel Comrat s-a restituit cererea de apel depusă de Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul

Radion Bordian, împotriva hotărârii din 10 mai 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, din motiv că nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel conform încheierii din 03 iulie 2018.

12. Prin decizia din 14 martie 2019 a Curții de Apel Comrat, s-a admis apelul declarat de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță și s-a casat integral hotărârea din 10 mai 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, în aceeași instanță, Judecătoria Cimișlia, în alt complet de judecată.

13. Prin cererea datată cu 06 iunie 2019, Mihail Vasilache a concretizat pretențiile, inclusiv cercul pârâților, indicând suplimentar A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, în calitatea procesuală de copârât. Astfel, a solicitat atragerea în proces A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, în calitate de copârât, încasarea de la A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a sumei de 3 295, 30 de euro, echivalentul în valută națională la momentul achitării efective, încasarea de la Dumitru Bazatin a prejudiciului moral în mărime de 35 000 de lei și încasarea, în mod solidar, de la A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” și Dumitru Bazatin a cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin încheierea din 06 iunie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, s-a primit spre examinare în procedură cererea concretizată depusă de Mihail Vasilache și s-a atras în proces A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, în calitate de copârât.

15. Prin încheierea din 14 august 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, s-a respins ca neîntemeiată cererea privind excepția de tardivitate înaintată de avocatul Angela Popil, în interesele A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”.

16. Prin încheierea din 14 august 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, s-a respins ca neîntemeiată cererea formulată de avocatul Angela Popil, în interesele A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” de scoatere de pe rol a pretenției.

17. Prin încheierea din 18 august 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, s-a admis cererea avocatului Angela Popil, în interesele A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, cu privire la dispunerea efectuării expertizei tehnico-merceologică a automobilului, fiind suspendată examinarea cauzei.

18. La 23 noiembrie 2020 a parvenit raportul de expertiză judiciară din 14 noiembrie 2020, întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare și prin încheierea din 14 decembrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, s-a dispus reluarea examinării cauzei.

19. Prin hotărârea din 01 iulie 2021 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Mihail Vasilache și s-a încasat din contul lui Dumitru Bazatin în beneficiul lui Mihail Vasilache prejudiciul moral în sumă de 10 000,00 de lei. S-a încasat din contul lui Dumitru Bazatin în beneficiul lui Mihail Vasilache cheltuielile judiciare constituite din serviciile de asistență juridică în sumă de 5 000 de lei. S-a încasat din contul lui Dumitru Bazatin în beneficiul statului, taxa de stat în proporție de 100,00 de lei. În rest cererea lui Mihail Vasilache în partea prejudiciului moral pretins din contul lui Dumitru Bazatin, s-a respins ca neîntemeiată. S-a respins ca neîntemeiată cererea lui Mihail Vasilache cu privire la încasarea din contul A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a prejudiciului material. S-a respins ca neîntemeiată pretenția lui Mihail Vasilache cu privire la încasarea solidară din contul A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a cheltuielilor de asistență juridică. S-a încasat din contul lui Mihail Vasilache în beneficiul A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” cheltuielile judiciare în sumă de 4 200,00 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

20. La 05 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice (Vol.III, f.d.122), Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 01 iulie 2021 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, solicitând admiterea acesteia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe.

21. La 29 iulie 2021, Mihail Vasilache, inclusiv prin intermediul avocatului Radion Bordian, a declarat apel împotriva hotărârii din 01 iulie 2021 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

22. Prin încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, s-a strămutat de la Curtea de Apel Comrat la Curtea de Apel Cahul, cauza pentru examinare.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

23. Prin decizia din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul, s-au respins ca fiind nefondate apelurile declarate de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, și Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian, și s-a menținut, fără modificări, hotărârea din 01 iulie 2021 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

24. La 17 august 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.IV, f.d.148), Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea

respingerii cererii de apel depuse și a hotărârii primei instanțe, în partea încasării în beneficiul lui Mihail Vasilache a prejudiciului moral, în sumă de 10 000,00 lei de lei, a cheltuielilor judiciare constituite din serviciile de asistență juridică în sumă de 5 000,00 de lei și în beneficiul statului, a taxei de stat în proporție de 100,00 de lei, pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată în partea pretențiilor față de el să fie respinsă ca neîntemeiată.

25. În motivarea recursului, recurentul a invocat că, hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel sunt neîntemeiate.

26. Prin prisma prevederilor art. 1398 alin. (1) din Codul civil, în redacția veche, se impune obligația ca motivul pentru care se solicită prejudiciu moral să fie expres prevăzut de lege. Respectiv, trebuie să existe o mențiune expresă a unei norme legale care prevede că pentru situația creată, este obligat la plata prejudiciului moral. Mihail Vasilache odată ce solicită prejudiciul material a fi încasat de la A.P. „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”, atunci tot de la ultima trebuie să solicite plata prejudiciului moral.

27. Totodată, în urma analizei cererii privind concretizare a acțiunii, Mihail Vasilache nu a caracterizat/nu a descris nici genul, nici gradul de suferințe psihice pretinse. Potrivit declarațiilor date în cadrul judecării cauzei în instanța de fond, Mihail Vasilache a solicitat prejudiciul moral, din motiv că a avut de suferit material și măcar dacă nu material, moral să fie încasată suma solicitată, ceea ce este în contradictoriu cu prejudiciul pe care îl solicită. În textul cererii de concretizare a acțiunii, Mihail Vasilache nu a indicat niciun motiv de încasare a prejudiciului moral.

28. Totodată, încasarea unui prejudiciu moral trebuie să corespundă cu rigorile stabilite de lege, în special art. 1423 alin. (1) din Codul civil, în redacția veche. Referitor la suferințele fizice suportate de Mihail Vasilache, conform raportului de constatare medico - legală, nr. 289 din 03 iulie 2014, s-a constatat faptul că, sunt niște vătămări corporale neînsemnate. Or, vătămrile date au fost mai mult de o natură superficială și care nu duc la traume pentru întreaga viață sau, cel puțin, pentru o perioadă de câțiva ani. Suferințele cauzate au fost pe moment scurt și nu de lungă durată, cum ar fi bolile ce afectează organele interne, precum gastrita sau ciroza. În ceea ce privește suferințele psihice, în opinia recurentului, Mihail Vasilache nu a avut de suferit nimic, or, din declarații sau conținutul cererii de concretizare nu reiese acest fapt. Ba mai mult, nu a prezentat nicio expertiza psihiatrică care ar demonstra faptul că, acesta până la momentul de față are gânduri și amintiri intruzive, coșmaruri vii, repetitive, flashback-uri, comportamente de evitare, hiperactivitate a sistemului vegetativ și modificări ale dispoziției, simptome care apar după o experiență intens psihotraumatizantă ce implică risc vital. În contextul în care nu există o expertiză calificată a faptului că Mihail Vasilache a avut de suferit traume psihice și nici ultimul nu indică

aceasta, pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral este absolut neîntemeiată.

29. De asemenea, a precizat că acțiunea comisă este de un grad social periculos redus, întrucât a comis o contravenție, din imprudentă, care s-a soldat doar cu deteriorarea autovehiculului. Așadar, pentru a fi răspunzător, trebuie să fie în măsură de a-și da seama că faptele sale sunt de natură a încălca drepturile și interesele legitime ale semenilor săi, adică să aibă conștiința caracterului antisocial al conduitei sale, însă, la caz, în primul rând nu a acționat în niciun fel în sensul comiterii contravenției prevăzute de art. 242 din Codul contravențional, nu a avut nicio intenție de a-1 trauma pe Mihail Vasilache. Luând în considerare faptul că gradul de vinovăție este unul minim, fapta comisă este o contravenție, vătămările cauzate lui Mihail Vasilache sunt neînsemnate, pretenția privind încasarea prejudiciului moral urma a fi respinsă.

30. În termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prejudiciul moral, se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor. În cauza Amihalachioaie contra Moldovei, însuși simpla constatare a încălcării dreptului, prezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral (Recomandarea nr 6 a Curții Supreme de Justiție). Astfel, în opinia sa, simplul fapt ca i s-a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, constituie în sine compensarea așa numitului prejudiciu moral suferit.

31. Contrar prevederilor art. 6 CEDO, instanța de fond și apel a omis să se expună în modul corespunzător asupra argumentelor aduse, or, a apreciat în mod arbitrar probele prezentate. Instanța de fond și apel nu și-au motivat soluția, limitându-se la aprecieri de ordin general și abstract. Instanța de fond și de apel nu au combătut în niciun mod argumentele, apreciind probatoriul prezentat ca fiind insuficient, cu toate că argumentele aduse erau cruciale pentru aceasta. Instanțele naționale nu au obligația de a da un răspuns detaliat la fiecare argument, totuși circumstanțele prezentei cauze impuneau o motivare a respingerii principalului argument al său, și anume că, Mihail Vasilache nu a demonstrat în niciun fel faptul că i s-a cauzat un prejudiciu moral. Situația sa fiind similară cauzelor Romanenco c. Republica Moldova (§ 25-26), Lebedinschi c. Republica Moldova (§33-34), Mitrofan c. Republica Moldova (§ 50-55).

32. Privite în ansamblu, procedurile naționale au fost inechitabile, favorizând în mod vădit, partea adversă.

33. La data de 20 octombrie 2022, Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23

mai 2022 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

34. În motivarea recursului, recurentul a invocat că, instanțele de fond și de apel au interpretat în mod eronat legea. Prima instanță și instanța de apel nu au respectat cerințele art. 130 din Codul de procedură civilă, fapt ce s-a soldat cu pronunțarea hotărârilor de admitere parțială a acțiunii. La judecarea fondului cauzei, instanța de judecată, dar și instanța de apel au apreciat în mod absolut unilateral poziția expusă în referințele pîrîților, iar argumentele sale nu au fost luate în considerare și nu au fost combătute motivat.

35. Instanța de apel nu a ținut cont de circumstanțele arătate în apel, precum că instanța de fond eronat a statuat asupra respingerii capătului de cerere privind încasarea prejudiciului material de la A.P. „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”, neglijând totalmente constatările și cerințele arătate în conținutul deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Comrat. La fel, instanța insuficient a apreciat cuantumul prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei, încasat de la Dumitru Bazatin, în raport cu cel solicitat, care este unul motivat și întemeiat.

36. Totodată, a opinat că instanța imparțial și neobiectiv a preluat în exclusivitate poziția reprezentantului A.P. „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”, fără a o supune criticii, prin prisma hotărîrilor judecătorești anterioare pronunțate, cerințele instanțelor superioare impuse spre examinare la rejudecarea cauzei, dar și contrar circumstanțelor factice de comitere a accidentului rutier, fiind suportat prejudiciu material clar și evident. Hotărârea judecătorească emisă l-a adus într-o stare dublă prejudiciabilă, rămânând și fără despăgubirea din partea persoanei care a comis accidentul, dar și fără despăgubirea din partea fondului de rezervă gestionat de A.P. „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”, ultima având menirea legală de a o face.

37. Instanța de apel și instanța de fond au neglijat totalmente circumstanțele de fapt, reiterând-le, precum și constatările instanței de apel din decizie.

38. Constatarea instanței de apel precum că, nu ar fi prezentat probe corespunzătoare în instanța de fond, a considerat-o ca fiind pripită, precum și că nu a ținut cont de principiile fundamentale ale dreptului procedural civil: principiul egalității în fața legii și a justiției –art. 22 din Codul de procedură civilă; contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale- art. 26 din Codul de procedură civilă. Instanța de fond și cea de apel nu au depus diligența și obiectivismul necesar pentru examinarea detaliată și multiaspectuală a circumstanțelor cauzei și a emis o hotărâre neîntemeiată. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Luka contra României a evidențiat că art. 6 impune ca deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să

arate că părțile au fost ascultate și să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 din Convenție îi atribuie instanței obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos). Curtea Europeană evidențiază că trebuie să se țină seama de relevanța și incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (Jahnke și Lenoble împotriva Franței (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; și Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006).

39. Din interpretarea art. 6 CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și aceasta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți, întru admiterea sau respingerea acestora.

40. Curtea Supremă de Justiție prin scrisoarea datată cu 07 noiembrie 2022 a expedit în adresa intimaților copiile recursurilor declarate, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizele de recepție, anexate la materialele dosarului (Vol.IV, f.d.171, 173, 174, 187).

41. La 09 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.IV, f.d.188-189), A.P. „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” a depus referință la recursul depus de Mihail Vasilache, solicitând declararea acestuia inadmisibil.

42. Alte referințe nu au parvenit.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

43. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

44. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

45. Art.13 alin. (5¹) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30 martie 2023, introdus prin Legea nr.224 din 31 iulie 2024, în vigoare 16 august 2024:

„Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

46. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

47. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea;

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

48. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

49. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

50. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

51. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.”

52. Art. 14 din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019:

„(1) Persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.”

53. Art. 1398 din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019:

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

(2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

(3) O altă persoană decît autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.”

54. Art. 20 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr.414 din 22 decembrie 2006, în redacția în vigoare în perioada de referință (în continuare Legea nr. 414/2006):

„(5) Drepturile persoanei păgubite prin accident de autovehicul în care autorul și/sau autovehiculul au rămas neidentificați sau posesorul autovehiculului nu are încheiată asigurare obligatorie de răspundere civilă auto se exercită față de Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, iar despăgubirile se achită în conformitate cu art.14. În acest caz, drepturile și obligațiile privind dosarul de daune, constatarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor, prevăzute de prezenta lege pentru asigurător, se vor atribui și Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule.

(6) Persoana păgubită sau reprezentantul ei legal este obligat să asigure, în termenul specificat la art.19 alin.(1) lit.c), accesul asigurătorului sau al reprezentantului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încît asigurătorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor.

(7) Dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația prevăzută la alin.(6) și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.”

55. Art. 21 din Legea nr. 414/2006, în redacția în vigoare în perioada de referință:

„(1) La depunerea de către persoana păgubită sau de către reprezentantul acesteia a cererii de despăgubire, asigurătorul sau, după caz, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule deschide dosar de daune și constată pagubele în conformitate cu art.19 alin.(1) lit.c).”

56. Art. 33 din Legea nr. 414/2006, în vigoare în perioada de referință:

„(3) Fondul de protecție a victimelor străzii este destinat plăților de despăgubiri pentru vătămări corporale sau deces dacă autovehiculul sau autorul accidentului a rămas neidentificat, precum și plăților de despăgubiri pentru avarierea ori distrugerea de bunuri și vătămări corporale sau deces dacă posesorul autovehiculului răspunzător de producerea accidentului nu a respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto sau autovehiculul a fost obținut pe cale ilicită.”

57. Conform art. 1416 din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019:

„(2) Instanța de judecată, adoptînd hotărîre cu privire la reparația prejudiciului, obligă autorul prejudiciului să pună la dispoziție un bun de același gen și de aceeași calitate, să repare bunul pe care l-a deteriorat ori să compenseze integral prin echivalent bănesc prejudiciul cauzat.”

58. Conform art.1422 din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.”

59. Art. 1423 din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019:

„(1) Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.”

60. Art. 90 din Codul de procedură civilă:

„Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: g) cheltuielile de efectuare a expertizei.”

61. Art. 94 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

(3) Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanța de apel, în instanța de recurs și în cadrul revizuirii.”

62. Art. 96 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

(1¹) Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.”

63. Art. 98 din Codul de procedură civilă:

„(1) Cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporțional părții admise din acțiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

64. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 23 mai 2022. Materialele cauzei atestă expedierea copiei integrale a deciziei instanței de apel către participanții la proces, la data de 28 iulie 2022 (Vol.IV, f.d.144). De către recurentul Dumitru Bazatin, copia decizia instanței de apel a fost recepționată la 10 august 2022, iar de către Mihail Vasilache-la 11 septembrie 2022, conform avizelor de recepție (Vol.IV, f.d.176-177). De către Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță, cererea de recurs a fost depusă la data de 17 august 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol. IV, f.d.148), iar de către Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian, la data de 20 octombrie 2022. Astfel, recursurile sunt declarate în termen.

65. Prin încheierea din 28 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-au considerat admisibile recursurile declarate de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță și de Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian.

66. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

67. Verificând actul de dispoziție judecătorec contestat în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge recursurile declarate și va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din motivele ce succed.

68. Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar în virtutea

alineatului (4) al aceluiași articol, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

69. Pornind de la faptul că în sistemul legislației noastre procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestui în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate (a se vedea, în contrast, *Lebedinschi vs Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 35 – 36; *Nichifor vs Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 29 – 31).

70. Inițial, instanța de recurs reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

71. Instanțele ierarhic inferioare conform materialelor cauzei, în esență, au stabilit că, la data de 29 iunie 2014 s-a produs un accident rutier cu implicarea mijloacelor de transport „Nissan Vanette”, cu număr de înmatriculare xxxxx, condus de Dumitru Bazatin și „Volkswagen Polo”, cu număr de înmatriculare xxxxx, condus de Mihail Vasilache.

72. La 02 iulie 2014, în privința lui Dumitru Bazatin a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art.229 alin.(3) și art.242 alin.(1) din Codul contravențional, din care se profilează că, la 29 iunie 2014, ora 19:00, se deplasa cu mijlocul de transport de model „Nissan Vanette” cu număr de înmatriculare xxxxx, fără polița de asigurare obligatorie și a comis accident rutier cu cauzarea de leziuni corporale neînsemnate. Prin decizia agentului constatator din aceeași dată, a fost sancționat cu amendă în mărime de 45 unități convenționale, care constituia 900 de lei, fiind aplicate 7 puncte de penalizare (Vol.I, f.d.220). Drept urmare a contestării acestora de către Dumitru Bazatin, prin hotărârea din 07 septembrie 2015 a Judecătoriei Cimișlia, menținută prin decizia din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă contestația (Vol.I, f.d.93, 124-126).

73. Prin decizia din 25 august 2014 a Judecătoriei Cimișlia, Dumitru Bazatin a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzută de art.243 din Codul contravențional, pentru părăsirea la 29 iunie 2014 a locului accidentului rutier, fiind privat de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de 2 ani (Vol.I, f.d.32). Însă prin hotărârea din 27 iulie 2015 a Judecătoriei Cimișlia, procesul contravențional în privința lui Dumitru Bazatin în baza art.243 din Codul contravențional, a fost încetat în legătură

cu expirarea termenului prevăzut de lege pentru aplicarea sancțiunii contravenționale (Vol.I, f.d.218- 219).

74. Raportul de constatare medico-legală nr.289 din 03 iulie 2014 atestă că, la Mihail Vasilache au fost depistate leziuni corporale sub formă de xxxxx, xxxxx, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unor corpuri dure, contondente, posibil în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămări corporale neînsemnate (Vol.I, f.d. 19).

75. În rezultatul examinării de către S.R.L. „EXAUTO-PLUS”, a mijlocului de transport auto „Volkswagen Polo”, cu număr de înmatriculare xxxxx, ce aparține lui Mihail Vasilache, prin actul nr.912/07A din 22 iulie 2014, a stabilit că mijlocul de transport auto nu este deplasabil, având deteriorări avariate și pentru lichidarea lor sunt necesare lucrări de reparație conform tabelului (Vol.I, f.d.6-16). Totodată, din textul acestuia se identifică examinarea mijlocului de transport în prezența proprietarului Mihail Vasilache, iar partea doua, fiind invitată prin telegramă, nu s-a prezentat (Vol.I, f.d.6). Raportul de evaluare a pagubei nr. 912/07A din 29 iulie 2014, la actul de examinare din 22 iulie 2014, reflectă costul total în sumă de 3295,30 de euro, pentru piesele (părțile componente) necesare recondiționării automobilului. Prețul conform datelor catalogului pieselor originale „RepairEstimate” elaborat de GUS Eurotax (Vol.I, f.d.5).

76. Mihail Vasilache, prin cererea de chemare în judecată din 09 octombrie 2014, cu concretizările ulterioare prin cererea datată cu 06 iunie 2019, înaintată împotriva lui Dumitru Bazatin și A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, a solicitat încasarea de la A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a sumei de 3 295, 30 de euro, echivalentul în valută națională la momentul achitării efective, încasarea de la Dumitru Bazatin a prejudiciului moral, în mărime de 35 000 de lei și încasarea, în mod solidar, de la A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” și Dumitru Bazatin a cheltuielilor de judecată (Vol.I, f.d.4,129-131).

77. Prima instanță fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 01 iulie 2021, a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Mihail Vasilache și a încasat din contul lui Dumitru Bazatin în beneficiul lui Mihail Vasilache prejudiciul moral în sumă de 10 000,00 de lei. A încasat din contul lui Dumitru Bazatin în beneficiul lui Mihail Vasilache cheltuielile judiciare constituite din serviciile de asistență juridică în sumă de 5 000 de lei. A încasat din contul lui Dumitru Bazatin în beneficiul statului, taxa de stat în proporție de 100,00 de lei. În rest cererea lui Mihail Vasilache în partea prejudiciului moral, pretins din contul lui Dumitru Bazatin, a respins ca neîntemeiată. A respins ca neîntemeiată cererea lui Mihail Vasilache cu privire la încasarea din contul A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a prejudiciului material. A respins ca neîntemeiată pretenția lui Mihail Vasilache cu privire la încasarea

din contul A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a cheltuielilor de asistență juridică. A încasat din contul lui Mihail Vasilache în beneficiul A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” cheltuielile judiciare în sumă de 4 200,00 de lei (Vol.III, f.d.117-118, 131-140).

78. Instanța de apel judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 23 mai 2022, a respins ca fiind nefondate apelurile declarate de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță și de Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian, și a menținut fără modificări hotărârea din 01 iulie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central (Vol.IV, f.d.122-143).

79. Din criticile recurentului Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță aduse în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție identifică dezacordul cu soluțiile instanței de apel și a primei instanțe, optând pentru casarea acestora și pronunțarea unei hotărâri de respingere a pretențiilor lui Mihail Vasilache înaintate față de el, în situația în care prin prisma art.1398 alin.(1) din Codul civil, motivul pentru care se solicită prejudiciul moral să fie prevăzut expres, precum și a pretins că soluțiile instanțelor ierarhic inferioare sunt nemotivate corespunzător, fiind admise omisiuni de expunere asupra argumentelor și efectuate aprecieri de ordin general.

80. Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian, în cererea de recurs depusă în dezacord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, a invocat încălcarea normelor de drept material prin prisma art. 432 alin.(2) lit.a), b), c) din Codul de procedură civilă și aprecierea arbitrară a probelor, art. 432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, erori care, în opinia părții recurente, au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale, optând pentru casarea integrală a actelor emise și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii înaintate.

81. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă decizia instanței de apel, prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe, din considerente redată infra.

82. În context, instanța de apel întemeiat a notat cu referire la prevederile art.14 alin. (1), art.1398 alin. (1) din Codul civil citate supra că temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil, care constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăție. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, iar lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea

despăgubirii și se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

83. Astfel, instanța de apel a constatat că mijlocul de transport de model „Volkswagen Polo”, cu număr de înmatriculare xxxxx, ce aparține lui Mihail Vasilache, a fost avariat în rezultatul accidentului rutier comis la 29 iunie 2014, fiind stabilită vinovăția lui Dumitru Bazatin, care conducea mijlocul de transport de model „Nissan Vanette” cu număr de înmatriculare xxxxx. De altfel, circumstanțele și înscrisurile reiterate supra confirmă faptul că Dumitru Bazatin a fost recunoscut vinovat de comiterea accidentului rutier enunțat.

84. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că reclamantul Mihail Vasilache urmare a concretizării cerințelor a solicitat repararea prejudiciului material produs în rezultatul accidentului rutier, de către A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, în situația în care s-a stabilit la data comiterii accidentului rutier, Dumitru Bazatin nu avea asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, ceea ce a și determinat sancționarea ultimului conform articolului corespunzător, aspect conturat supra.

85. Reamintind prevederile art. 20 alin. (5), (6), (7), art. 21 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr.414 din 22 decembrie 2006, în redacția în vigoare în perioada de referință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că instanțele ierarhic inferioare justificat au reținut că reclamantul nu s-a adresat A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” pentru plata despăgubirilor, având în vedere lipsa asigurării obligatorie de răspundere civilă a automobilului condus de către Dumitru Bazatin și nici nu a anunțat-o cu privire la efectuarea evaluării prejudiciului. Astfel că, înaintarea pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului material față de A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” s-a realizat doar în rezultatul concretizării pretențiilor prin cererea datată cu 06 iunie 2019, iar accidentul s-a produs la 29 iunie 2014, fără să se adreseze cu o cerere în acest sens către A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”.

86. În temeiul art. 33 alin. (3) din Legea nr. 414/2006, în vigoare în perioada de referință, fondul de protecție a victimelor străzii este destinat plăților de despăgubiri pentru vătămări corporale sau deces dacă autovehiculul sau autorul accidentului a rămas neidentificat, precum și plăților de despăgubiri pentru avarierea ori distrugerea de bunuri și vătămări corporale sau deces dacă posesorul autovehiculului răspunzător de producerea accidentului nu a respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto sau autovehiculul a fost obținut pe cale ilicită.

87. Pct. 16 din Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la aprobarea Regulamentului privind Fondul de protecție a victimelor străzii nr. 19/11 din 09 aprilie 2009, prevede că, persoanele fizice și juridice,

care consideră că au dreptul să beneficieze de despăgubiri din Fond, vor depune o cerere de despăgubire la sediul Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule. Iar în temeiul pct. 18 al aceluiași Regulament, gestionarea dosarelor de daună, pentru care urmează să se plătească despăgubiri din mijloacele Fondului, se face de către Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule în condițiile Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

88. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că în virtutea art. 20 alin. (7) din Legea nr. 414/2006, citat supra, dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația prevăzută la alin.(6) și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurator a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.

89. Drept urmare, decad alegațiile reclamantului/recurent precum că instanța de fond nu a ținut cont de constatările instanței de apel din 14 martie 2019 prin care s-a dispus rejudecarea cauzei în prima instanță, precum că A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule” urmează să-l despăgubească, în situația în care constatarea instanței de apel nu exonerează reclamantul de a respecta condițiile legii pentru a beneficia de despăgubirea materială.

90. De altfel, la emiterea deciziei instanței de apel din 14 martie 2019, reclamantul nici nu avea înaintate pretenții față de A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule”, dispunând rejudecarea cauzei, instanța de apel cu referire la prevederile legale, a acordat posibilitatea reclamantului de a înainta cerințele față de pârâțul corespunzător, ceea ce a și făcut reclamantul prin cererea datată cu 06 iunie 2019, când și a solicitat atragerea A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule”, în calitate de copârât, însă instanța de apel nu a determinat expres obligația de plată A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule” și nu l-a exonerat pe reclamant de respectarea condițiilor legale la înaintarea cerinței de reparare a prejudiciului material inclusiv față de ultima.

91. La caz, instanța ierarhic inferioară prin decizia din 23 mai 2022 justificat a reținut că, prin decizia din 14 martie 2019, completul de judecată nu s-a expus asupra fondului cauzei, nu a determinat într-un fel sau altul obligația A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule” la plata despăgubirii de asigurare, întrunirea condițiilor de plată a despăgubirii de asigurare și verificarea respectării la caz a prevederilor legii speciale aplicabile în raport cu ultima, împuterniciri ce-i reveneau instanței de fond.

92. Subsecvent sunt irelevante argumentele reclamantului/recurent precum că prima instanță nu ar fi ținut cont de constatările instanței de apel din decizia din 14 martie 2019, or, prima instanță întemeiat a punctat că, întru realizarea dreptului la acțiune, reclamantul era obligat să respecte obligațiile impuse de Legea nr. 414/2006 care ar fi generat obligația A.P. „Biroul

Național al Asiguratorilor de Autovehicole” de reparare a prejudiciului material. Or, înaintând pretenția față de A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” în lipsa unei proceduri prealabile, ultimul a fost lipsit de dreptul său acordat prin lege de a deschide dosarul de daune și a constata pagubele în vederea achitării acestora, după caz.

93. Mai mult, la data efectuării expertizei judiciare, finalizată prin raportul din 14 noiembrie 2020, dispuse prin încheierea primei instanțe din 18 august 2020, drept urmare a admiterii cererii A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” (Vol.III, f.d.43-47), refuzul efectuării expertizei la întrebarea privind valoarea prejudiciului real cauzat proprietarului autoturismului de model „Volkswagen Polo”, cu număr de înmatriculare xxxxx, a fost determinat de neprezentarea automobilului nominalizat spre examinare în stare neschimbată după accidentul rutier din 29 iunie 2014 (Vol.III, f.d.58-61).

94. Totodată, conform art. 1398 alin. (3) din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019, o altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

95. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corecte constatările instanțelor ierarhic inferioare privind netemeinicia pretenției reclamantului cu privire la repararea prejudiciului material de către A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”.

96. De mecanismul de compensare a prejudiciului cauzat urmare a unor accidente de circulație comise de către persoane care nu au executat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, din mijloacele Fondului de Protecție a Victimelor Străzii, în temeiul art. 33 alin. (3) din Legea nr. 414/2006, reclamantul avea obligația de a formula cererea de despăgubire și să asigure A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” posibilitatea întocmirii dosarului de daune și regularizarea daunei prin participare nemijlocită la constatarea pagubelor.

97. De altfel, având în vedere nerespectarea conduitei impuse persoanelor păgubite, ca urmare a legii speciale, asigurând respectarea procedurilor impuse de specificul intern al evaluării și stabilirii ulterioare a plății despăgubirii, cea din urmă nu poate pretinde la exercitarea unor obligații din partea A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”. După caz, dreptul de revendicare a prejudiciilor este generat de dezacordul părții cu cuantumului oferit de instituție, care, mai apoi, deferindu-l justiției, oferă instanței capacitatea de a analiza respectarea mecanismului de stabilire a despăgubirilor, limitele extinderii prejudiciului și opozabilitatea acestuia organizației profesionale, instituite în acest scop. Nerespectarea procedurilor determinate expres de Legea nr. 414/2006, legea specială aplicabilă speței în condițiile art. 1398 alin. (3) din Codul civil, implicit neasigurarea accesului A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de

Autovehicole” la bunul deteriorat, atrage consecința prevăzută la art. 20 alin. (7) din Legea nr. 414/2006.

98. Conform art. 1416 alin. (2) din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019, instanța de judecată, adoptând hotărâre cu privire la reparația prejudiciului, obligă autorul prejudiciului să pună la dispoziție un bun de același gen și de aceeași calitate, să repare bunul pe care l-a deteriorat ori să compenseze integral prin echivalent bănesc prejudiciul cauzat.

99. La caz, nu poate fi ignorat faptul că raportul menționat în susținerea pretenției reclamantului cu privire la repararea prejudiciului material reflectă valoarea pieselor noi și tot în textul acestuia se notează că, automobilul deteriorat în accident „a fost supus exploatării pentru o perioadă de 6 ani.” (Vol.I, f.d.5), aspect, în esență, corect reținut de instanțele ierarhic inferioare.

100. Referitor la pretenția reclamantului privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 35 000 de lei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanțelor ierarhic inferioare prin prisma criteriului echității ca fiind o compensație suficientă suma de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, pentru suferința suportată de Mihail Vasilache, încasând-o de la Dumitru Bazatin, în rest fiind respinsă această cerință.

101. Reamintind prevederile art.1422 alin.(1), art. 1423 alin.(1), (2) din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019, la acest capitol, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că, materialele cauzei denotă că, Mihail Vasilache în rezultatul accidentului rutier a suportat vătămare corporală neînsemnată, ceea ce i-a cauzat disconfort atât fizic, cât și emoțional. Circumstanțele cauzei au generat situații de retrăiri, tensiune emoțională, spaimă și frică în momentul accidentului rutier, dezamăgiri în situațiile de potențial fizic și moral de a soluționa problemele de fapt. Incontestabil Mihail Vasilache a deținut calitatea de victimă în cadrul accidentului rutier, drept urmare instanțele de judecată au conchis asupra temeiniciei pretenției privind recuperarea prejudiciului moral în valoare de 10 000 de lei, or, suma de 35 000 de lei solicitată reclamant este una exagerată. La aprecierea prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerare principiul general al echității și că suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare, aspect de care în speță au ținut cont instanțele de judecată.

102. Astfel, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Conform jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

103. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele recurentului/pârât precum că, prin prisma art.1398 alin.(1) din Codul civil, motivul pentru care se solicită prejudiciul moral trebuie să fie prevăzut expres, în situația în care la caz repararea prejudiciului moral este justificată.

104. De altfel, repararea prejudiciului moral s-a pretins pentru suferințele cauzate în rezultatul accidentului rutier produs la 29 iunie 2014, în circumstanțele detaliate supra, iar în virtutea prevederilor art. 1422, art.1423 din Codul civil prevede dreptul instanței de judecată de a obliga persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc și de a determina mărimea compensației pentru prejudiciu moral.

105. Dezacordul recurentului/pârât cu motivarea instanței pretinsă a fi superficială nu poate fi reținut, în condițiile în care textul actelor judecătorești contestate atestă examinarea cauzei multiaspectual și cu aprecierea probelor, inclusiv aprecierea argumentelor pârâtului. De altfel, suportarea prejudiciului moral nu presupune prezentarea anumitor probe, în situația în care este un prejudiciu moral pretins în rezultatul accidentului rutier, producerea căruia nu a fost negată, dimpotrivă fiind confirmată și stabilită persoană vinovată. La fel, instanțele ierarhic inferioare au menționat la acest capitol raportul de constatare medico-legală din 03 iulie 2014. Mai mult, în pledoariile părții reclamante, ultima a motivat prejudiciul moral pretins.

106. Drept urmare, alegațiile recurentului/pârât sunt nejustificate, deoarece dezacordul unei părți cu raționamentele instanțelor de judecată, motivele concluziilor, nu poate fi calificată ca o examinare superficială în sensul pretins.

107. În ceea ce vizează cheltuielile de judecată, instanța ierarhic inferioară prin prisma prevederilor art.96 alin.(1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, au reținut că la examinarea cauzei civile, Mihail Vasilache a fost reprezentat de către avocatul Rodion Bordian, în baza mandatului avocațial nr. 0985135 din 13 aprilie 2017 (Vol.I, f.d.87), precum și de avocatul Aliona Bordian, în baza mandatului avocațial nr. 1139813 din 05 iunie 2019 (Vol.II, f.d.128). Conform ordinului de plată nr.24605213 din 19 septembrie 2019, Mihail Vasilache a achitat pentru serviciile de asistență juridică suma de 5 000 de lei (Vol.II, f.d.186). Astfel, justificat instanțele s-au pronunțat în favoarea încasării acestora de la Dumitru Bazatin în beneficiul lui Mihail Vasilache, având în vedere specificul și categoria litigiului, complexitatea acestuia, constituind o sumă rezonabilă, necesară și reală.

108. De asemenea, întemeiat în corespundere cu prevederile art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, taxa de stat neachitată în sumă de 100 de lei, de care reclamantul a fost scutit la înaintarea acțiunii, a fost pusă pe seama pârâtului Dumitru Bazatin, în condițiile în care acțiunea a fost admisă

parțial, fiind dispusă încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei, fiind o pretenție nepatrimonială.

109. În situația în care cerința reclamantului Mihail Vasilache din cererea concretizată cu privire la repararea prejudiciului material de către A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” a fost respinsă, instanțele de judecată prin prisma art. 94 alin.(1), art. 90 lit.g) din Codul de procedură civilă, au pus cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei judiciare de către ultima pe seama lui Mihail Vasilache în sumă de 4 200,00 de lei, conform ordinului de plată nr. 654 din 07 septembrie 2020.

110. Alegația recurentului/reclamant precum că nu a fost necesară numirea expertizei în situația în care a reparat automobilul din cont propriu și l-a înstrăinat, este irelevantă, deoarece odată formulată pretenția cu privire la repararea prejudiciului material, la caz față de A.P. „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole”, ultima urma să aibă acces la bunul avariat prin accident de autovehicul, astfel încât să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor, în caz contrar, în virtutea normelor citate supra, este absolvită de această obligație, aspect detaliat anterior.

111. De asemenea, sunt nejustificate argumentele recurentului/reclamant cu privire la pretinsa examinare pripită a cauzei de către fără a se ține cont de principiile egalității și contradictorialității, judecarea unilaterală a probelor intimaților, în situația în care din textele actelor judecătorești contestate este evident că instanțele de judecată au supus aprecierii probele prezentate de părțile litigante, nu doar a uneia, fiind analizate prin prisma prevederilor legale corespunzătoare.

112. Totodată, instanțelor de judecată le revine competența cu interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete, de a examina solicitările persoanei, căreia i s-au provocat prejudicii materiale, de obținere a despăgubirilor de asigurare, în cazul în care autorul accidentului nu a respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto.

113. Alte argumente invocate de recurenți, în susținerea poziției, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanțele ierarhic inferioare, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

114. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că, în cadrul judecării cauzei civile, instanțele ierarhic inferioare au creat participanților la proces condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6§1 CEDO.

115. Curtea Europeană cu referire la art. 6§1 CEDO amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

116. Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, § 84).

117. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge recursurile declarate și va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

118. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. a), alin.(3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursurile declarate de Dumitru Bazatin, reprezentat de avocatul Sergiu Cotruță și de Mihail Vasilache, reprezentat de avocatul Radion Bordian.

Menține decizia din 23 mai 2022 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 01 iulie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Vasilache împotriva lui Dumitru Bazatin și Asociației Profesionale „Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicole” cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc